

(*)Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grado en Educación Primaria

Subjects

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
P02G120V01908	Introduction to religion and christianity	1st	6
P02G120V01910	Literature for children and young people	1st	6
P02G120V01911	Mathematics teaching resources	1st	6
P02G120V01927	Music in cultures	1st	6
P02G120V01928	Free body expression and dance	1st	6
P02G120V01944	Body language	1st	6
P02G120V01945	Physical activity and diversity in school	1st	6
P02G120V01981	Internships: Practicum	An	48
P02G120V01991	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Introdución ao feito relixioso e ao cristián**

Subject	Introdución ao feito relixioso e ao cristián			
Code	P02G120V01908			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Fernandez Nuñez, Casimiro Jose			
Lecturers	Fernandez Nuñez, Casimiro Jose			
E-mail	sanjosedepontevedra@gmail.com			
Web				
General description	Esta materia ensina o fenómeno relixioso, e en concreto, o cristianismo, a través das súas fontes (Biblia)			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos			
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro			
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá			
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa			
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes			
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos			
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais			
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias			
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe			
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa			
C19	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación educativa e ser capaz de deseñar proxectos de innovación identificando indicadores de avaliación			
C22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade			
C23	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible			
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible			
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico			
C36	Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura			

C37 Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes

C45 Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura

C64 Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro

D1 Capacidade de análise e síntese

D2 Capacidade de organización e planificación

D3 Comunicación oral e escrita na lingua materna

D9 Traballo en equipo

D12 Habilidades nas relacións interpersoais

D14 Razoamento crítico

D15 Compromiso ético

D16 Aprendizaxe autónoma

D18 Creatividade

D19 Lideranza

D20 Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Coñecer as áreas curriculares de Educación primaria	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C5	D1 D3 D12 D15
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino		B2 B4 B12	C6 C19 C34 C37	D1 D2 D3
Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B10 B11 B12	C2 C5 C6 C10 C19	D1 D2 D12
Coñecer e aplicar no aula as tecnoloxías da información e a comunicación		B10 B11	C29	D15 D16 D19 D20
Coñecer os principios básicos das ciencias sociais. Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais		B12	C2 C36	D1 D2 D3 D9
Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura		B1 B11	C22 C36	D1 D2 D3 D9 D12
Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos axeitados e promover as competencias correspondentes nos alumnos		B1 B12	C5 C37 C64	D1 D2 D3 D9 D14 D15
Coñecer os principais contidos do feito relixioso cristián			C36 C45	D1 D2 D3 D14 D15
Coñecer o feito relixioso nas diversas culturas, así como a súa influencia social, ética e cultural		B7	C22 C23 C36	D1 D2 D3 D14 D15 D18

Contidos

Topic

2. APRENDER A ENSIÑAR NA AREA DE RELIXIÓN 2. Principales cuestiones da Pedagogía da relixión

3. PRÁCTICA DOCENTE A ENSEÑANZA RELIXIOSA 3. Líñas de investigación actuais da didáctica da relixión

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	19.5	25.5	45
Resolución de problemas	12	12	24
Traballo tutelado	6	6	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	21	22.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24
Exame de preguntas obxectivas	1.5	21	22.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición de contidos da materia con apoio de material escrito
Resolución de problemas	Resolución de casos prácticos relacionados coa materia
Traballo tutelado	Resolución de casos prácticos relacionados coa metría

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Atenderase a través de tutorías e na aula
Traballo tutelado	Atenderase a través de tutorías e na aula
Tests	Description
Exame de preguntas de desenvolvemento	Atenderase a través de tutorías e na aula
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderase a través de tutorías e na aula
Exame de preguntas obxectivas	

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Comentario de texto	10	B12	C23 C34 C64	D1 D14 D16 D18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Unha proba teórico-práctica sobre os contidos	40	B1 B2 B4 B10 B11 B12	C5 C10 C19 C37	D1 D2 D3 D14 D15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cuestións candentes socioreligiosas	10	B7 B12	C2 C6 C22 C29 C34 C36 C64	D1 D3 D9 D12 D14 D16
Exame de preguntas obxectivas	Unha proba de preguntas obxectivas sobre os contidos	40	A1 A2 A3 A4 A5	B10	

Other comments on the Evaluation

AVALIACIÓN EN 1ª CONVOCATORIA:**Modalidade de avaliación continua:**

Para pasar satisfactoriamente a materia recomendase asistir a clase. A puntuación final será a suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes.

Modalidade de avaliación global:

Aquel alumnado que por circunstancias xustificadas non poida asistir regularmente as clases deberá comunicarllo ó profesorado. A avaliación a adoptar con este será realización dun traballo final sobre os contidos da materia (100%).

AVALIACIÓN EN 2ª CONVOCATORIA:

O estudiantado que non supere as competencias na primeira convocatoria terá que facer a avaliación global no mes de xullo na data que indique o calendario da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography**

BIBLIA (Edición Biblia de Jerusalén,

Complementary Bibliography

manuel Fraijó, **el cristianismo, una aproximacion**, 3, Trotta, 2019

manuel Fraijó, **filosofia de la religion**, 1, Trotta, 2022

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Literatura infantil e xuvenil**

Subject	Literatura infantil e xuvenil			
Code	P02G120V01910			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Agrelo Costas, María Eulalia			
Lecturers	Agrelo Costas, María Eulalia			
E-mail	magrelo@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia proporcionaralle ao futuro docente formación literaria, técnicas e recursos para que as nenas e os nenos de Educación Primaria valoren e gocen a literatura. Ademais presta especial atención ao desenvolvemento da creatividade lingüística e literaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao periodo 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C3	Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao periodo 6-12
C22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecer o currículo escolar da lingua e a literatura na Educación Primaria.	A1	C1	D2
	A2	C3	
	A3	C7	
	A4	C44	
	A5	C45	

Adquirir formación literaria e lingüística e comprender os principios que contribúen á formación persoal e social desde a literatura.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C1 C44	D1 D3
Coñecemento dos usos expresivos da linguaxe como fundamento para a comprensión da literatura, e valoración do texto literario como medio de comunicación.	A1 A2 A3 A4 A5		C1 C44 C45 C48	D1 D3
Coñecer o proceso de adquisición e desenvolvemento da competencia literaria en lectores iniciais e en lectores formados.	A1 A2 A3 A4 A5		C1 C3 C7 C44 C45 C48	D1 D3
Coñecer os principais autores, obras e persoaxes da literatura infantil e juvenil, además da tradición e o folclore.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3	C7 C44 C45 C48	D1 D2 D3 D12 D18
Saber desenvolver estratexias didácticas para que a iniciación literaria sexa fonte de pracer e de enriquecemento persoal.	A1 A2 A3 A4 A5		C44 C45 C48	D1 D2 D3 D18
Coñecer métodos para incentivar a lectura estética e a lectura comprensiva. Saber aplicar estratexias didácticas para a comprensión e interpretación das obras literarias.	A1 A2 A3 A4 A5	B4	C7 C44 C45 C48	D1 D2 D3 D18
Saber seleccionar textos adecuados para elaborar propostas didácticas orientadas á formación literaria en cada un dos tres ciclos de Educación Primaria.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4	C7 C44 C45 C48	D1 D2 D3 D18
Valorar o texto literario como fonte de coñecemento de outros mundos, tempos, linguas e culturas.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C22 C45 C48	D1 D2 D3 D12 D20
Fomentar a creatividade lingüística e literaria.	A1 A2 A3 A4 A5	B3	C48	D3 D18

Contidos

Topic

1. Introducción á literatura infantil e xuvenil	Ensin e aprendizaxe da literatura de tradición oral e o folclore. Clásicos da literatura infantil e xuvenil. Tendencias, autores e obras principais da literatura infantil e xuvenil actual.
2. A educación literaria	Lingua, literatura e cultura. Tipoloxías e xéneros literarios. A competencia literaria. A literatura infantil e xuvenil na formación do lector literario. Tratamento didáctico da literatura en Educación Primaria. Obxectivos. Metodoloxía. Selección de textos para valorar e gozar coa literatura. Desenvolvemento de experiencias educativas e de materiais didácticos no eido literario.
3. Os talleres de creación literaria	Produción de textos. Técnicas e estratexias para fomentar a creatividade lingüística e literaria do alumnado. Propostas didácticas. Actividades de creación na aula.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
--	-------------	-----------------------------	-------------

Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	9	0	9
Presentación	9	20	29
Cartafol/dossier	4	12	16
Seminario	11.5	26	37.5
Obradoiro	6	15	21
Eventos científicos	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Proxecto	9	24.5	33.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Esta sesión servirá para presentarlle a materia ao alumnado.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos teóricos da materia, así como achega de obras literarias, materiais, estratexias, recursos, experiencias, fontes etc. Buscarase un diálogo permanente co alumnado, que asumirá unha participación activa e reflexiva.
Presentación	Elaboración e presentación dos resultados das actividades propostas (mapas conceptuais, infografías, píldoras educativas, recursos...), a partir de diferentes cuestións abordadas na materia.
Cartafol/dossier	Recompilación de textos e outros materiais de síntese, análise, crítica, creación... asociados ás aulas teóricas e prácticas.
Seminario	A partir da selección de textos literarios, procederase á súa reescritura para, posteriormente, seren dramatizados mediante o emprego de diversas estratexias e recursos.
Obradoiro	Realización de actividades orientadas á adquisición de coñecementos e habilidades ao redor de prácticas que motiven a formación dun lector competente e o hábito lector (seleccións lectoras, lecturas dialóxicas, a escrita creativa...).
Eventos científicos	Asistencia a eventos que permitan coñecer con maior profundidade os axentes que conforman o sistema literario infantil e xuvenil.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumnado contará coa atención personalizada da docente para a resolución de dúbidas, achega de materiais, indicacións de referencias, propostas de mellora etc.
Presentación	O alumnado contará coa atención personalizada da docente para a resolución de dúbidas, achega de materiais, indicacións de referencias, propostas de mellora etc.
Seminario	O alumnado contará coa atención personalizada da docente para a resolución de dúbidas, achega de materiais, indicacións de referencias, propostas de mellora etc.
Cartafol/dossier	O alumnado contará coa atención personalizada da docente para a resolución de dúbidas, achega de materiais, indicacións de referencias, propostas de mellora etc.
Obradoiro	O alumnado contará coa atención personalizada da docente para a resolución de dúbidas, achega de materiais, indicacións de referencias, propostas de mellora etc.
Tests	Description
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado contará coa atención personalizada da docente para a resolución de todas as dúbidas ao redor do exame.
Proxecto	O alumnado contará coa atención personalizada da docente para a resolución de dúbidas, achega de materiais, indicacións de referencias, propostas de mellora etc.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentación	Elaboración e presentación dos resultados das actividades propostas (mapas conceptuais, infografías, píldoras educativas, recursos...), a partir de diferentes cuestións abordadas na materia. Entre outros aspectos, valorarase o rigor, a exposición e a creatividade.	10	A1 B2 C1 D1 A2 B3 C3 D2 A3 B4 C7 D3 A4 C44 D12 A5 C45 D18 C48 D20
Cartafol/dossier	Recompilación de textos e outros materiais de síntese, análise, crítica, creación... asociados ás aulas teóricas e prácticas. Entre outros aspectos, valorarase o rigor, a exposición e a creatividade.	10	A1 B2 C1 D1 A2 B3 C3 D2 A3 B4 C7 D3 A4 C44 D12 A5 C45 D18 C48 D20

Seminario	A partir da selección de lecturas literarias, realizarase unha reescritura textual, que ha de ser dramatizada. Para a súa valoración seguirase unha guía detallada, con dimensións que abordan a parte textual, de representación, relación con outras expresións e traballo grupal.	20	A1 B2 C1 D1 A2 B3 C3 D2 A3 B4 C7 D3 A4 C44 D12 A5 C45 D18 C48 D20
Obradoiro	Realización de actividades orientadas á adquisición de coñecementos e habilidades ao redor de prácticas que motiven a formación dun lector competente e o hábito lector (seleccións lectoras, lecturas dialóxicas, a escrita creativa...). Para a súa avaliación empregaranse rúbricas específicas.	10	A1 B2 C1 D1 A2 B3 C3 D2 A3 B4 C7 D3 A4 C22 D12 A5 C44 D18 C45 D20 C48
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas sobre contidos da materia.	20	A1 C1 D1 A2 C3 D2 A3 C7 D3 A4 C44 D12 A5 C45 D20 C48
Proxecto	Deseño e dotación dunha biblioteca de aula para a Educación Primaria, que contribúa aos procesos de ensino-aprendizaxe, especialmente, aqueles vinculados coa lectura. Para a súa valoración empregaranse unha rúbrica específica.	30	A1 B2 C1 D1 A2 B3 C3 D2 A3 B4 C7 D3 A4 C22 D12 A5 C44 D18 C45 D20 C48

Other comments on the Evaluation

Alumnado que opte pola metodoloxía de avaliación continua (80% de asistencia):

Para superar a materia será requisito imprescindible aprobar cada un dos traballos que se indiquen, o proxecto de biblioteca de aula e o exame.

Tamén se terá en conta a participación en eventos científicos (Congresos, Seminarios, Xornadas...).

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán de novo avaliadas na convocatoria de xullo.

Alumnado que opte pola metodoloxía de avaliación global:

Será avaliado mediante as mesmas probas e traballos expostos para o alumando presencial. Para a súa realización contará con documentos-guía no Moovi e as correspondentes adaptacións.

Comunicaralle á persoa docente a súa decisión de aterse á metodoloxía de avaliación global nas primeiras seis semanas de inicio do cuadrimestre para marcar un plan de traballo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da facultade (<http://fced.uvigo.es/gl/docencia/exames>).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

BALLESTER ROCA, J., **La formación lectora y literaria**, Graó, 2015

CERRILLO, P., **Literatura infantil y juvenil y educación literaria**, Cincel, 2007

COLOMER, T. et al., **Narrativas literarias en educación infantil y primaria**, Síntesis, 2018

GARCÍA PADRINO, J., **Historia crítica de la literatura infantil y juvenil en la España actual**, Marcial Pons, 2018

MUNITA, F., **Yo mediador(a)**, Octaedro Editorial, 2021

ROIG RECHOU, B.-A. (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil galega**, Edicións Xerais de Galicia, 2015

Complementary Bibliography

BUTIÑA, J. e outros, **Guía de teatro infantil y juvenil**, AEALIJ, 2002

CERRILLO, P., **¿Dónde está el niño que yo fui?**, Akal, 2004

CERRILLO, P. e GARCÍA PADRINO, J. (coords.), **Presente y futuro de la literatura infantil**, Universidad de Castilla-La Mancha, 2000

CORDOVA, A., **Renovar el asombro**, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2019

CERRILLO, P. e SÁNCHEZ ORTIZ, C., **La palabra en la memoria (Estudios de Literatura popular infantil)**, Universidad de Castilla-La Mancha, 2008

GARCÍA TEIJEIRO, A., **A poesía necesaria. Lectura e creación poética dentro da aula**, Galaxia, 2009

GONZÁLEZ BOULLOSA, P., **Cando o rei por aquí pasou. Libro do folclore infantil galego**, Edicións Xerais de Galicia, 1997

LLUCH, G., **Analizar relato #LIJ**, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2021

ORTIZ BALLESTEROS, A. M. e GÓMEZ RUBIO, G. (coords.), **Contornos de la poesía infantil y juvenil actual**, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2021

RODARI, G., **Gramática da fantasía**, Kalandraka, 2004

ROIG RECHOU, B.-A., **A literatura infantil e xuvenil galega no século XXI. Seis claves para entendela mellor**, Asociación de Amigos del Libro Infantil y Juvenil/, 2008

ROIG RECHOU, B.-A., P. LUCAS DOMÍNGUEZ e I. SOTO LÓPEZ (coords), **Teatro infantil. Do texto á representación**, Xerais/LIJMI/Fundación Caixagalicia, 2007

ROIG RECHOU, B.-A., I. SOTO LÓPEZ e M. NEIRA RODRÍGUEZ (coords), **A poesía infantil no século XXI (2000-2008)**, Xerais/LIJMI/Fundación Caixagalicia, 2008

ROIG RECHOU, B.-A., I. SOTO LÓPEZ e M. NEIRA RODRÍGUEZ (coords.), **O álbum na Literatura Infantil e Xuvenil (2000-2010)**, Xerais/LIJMI/Fundación Caixagalicia, 2011

RUIZ CAMPOS, A., **Literatura infantil: Introducción a su teoría y práctica**, Guadalmena, 2000

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Didáctica da lingua e literatura: Español/O05G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/O05G120V01501

Other comments

Recoméndase asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación por parte da profesora do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedementais.

IDENTIFYING DATA**Recursos para o ensino das matemáticas**

Subject	Recursos para o ensino das matemáticas			
Code	P02G120V01911			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Matemáticas			
Coordinator	Pérez Rodríguez, Marta			
Lecturers	Pérez Rodríguez, Marta			
E-mail	martapr@uvigo.es			
Web				
General description	Con esta materia o alumnado adquirirá as competencias e coñecementos necesarios de matemáticas para o desenvolvemento da súa profesión.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
C40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

2. Coñecer o currículo escolar de matemáticas.	A1	B1	C10	D4
	A3	B1	C39	D5
	A4	B2	C42	D6
		B4		D9
		B5		D13
				D16
3. Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas.	A1	B1	C13	D1
	A2	B2	C40	D2
	A3	B4		D3
	A4	B6		D3
	A5	B6		D4
		B10		D5
		B11		D5
				D6
				D7
				D9
				D13
				D14
				D18
4. Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá.	A5	B1	C13	D1
		B1	C40	D2
		B2		D3
		B4		D5
		B6		D5
		B6		D6
		B10		D7
		B11		D9
				D13
				D14
				D16
				D17
				D18
5. Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do coñecemento científico	A1	B1	C13	D4
	A2	B1	C41	D5
	A3	B4		D6
	A4	B6		D9
	A5	B10		D13
		B11		D16
		B12		D18
				D21

Contidos

Topic	
Resolución de problemas	Estratexias
Materiais para o ensino do cálculo	Números e operacións
Materiais para o ensino da xeometría.	Xeometría no plano e no espazo
Materiais para o ensino da medida	Medidas do tempo, lonxitudes, ángulos, áreas e volumes
Novas tecnoloxías.	Recursos en internet. Software para o ensino/aprendizaxe das matemáticas

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	2	2	4
Prácticas de campo	24	41	65
Aprendizaxe-servizo	24	41	65
Exame de preguntas obxectivas	2.5	13.5	16

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description
Actividades introdutorias Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Prácticas de campo	Intervencións educativas de ensino e aprendizaxe en centros de Educación Primaria. Utilizaranse Aprendizaxe Colaborativa e Aprendizaxe e Servizo como metodoloxías integradas na actividade.
Aprendizaxe-servizo	ApS-MatIncl: Intervencións educativas de ensino e aprendizaxe de cuestións de economía doméstica en colaboración con Down-Vigo. Proxecto ApS da Universidade de Vigo 2022. Utilizarase Aprendizaxe Colaborativa como metodoloxía integrada na actividade.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Actividades introductorias	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de *tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.
Prácticas de campo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de *tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.
Aprendizaxe-servizo	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de *tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	Atención e resolución de dúbidas ao alumnado en relación ás diferentes actividades da materia. A atención personalizada garantirase, por unha banda, en horas de *tutoría e, por outro, nas horas presenciais dos grupos C.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
Prácticas de campo	35
Aprendizaxe-servizo	35
Exame de preguntas obxectivas	30

Other comments on the Evaluation

- Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante modalidade continua ou modalidade global).
- En caso de non ter superada a materia na primeira edición de actas, as competencias non adquiridas serán avaliadas no período xuño-xullo.

CRITERIOS MODALIDADE DE AVALIACIÓN GLOBAL

Exame de preguntas obxectivas

Descrición: probas para a avalaiación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.

Cualificación: 60%.

Competencias avaliadas: CE38, CE39, CE42

Traballo tutelado:

Descrición: deseño de secuencias didácticas con materiais tendo en conta as competencias do curriculum de matemáticas na Educación Primaria

Cualificación: 40%

Competencias avaliadas: todas as da materia

As datas oficiais dos exames poden ser consultadas na páxina web da facultade (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cascallana, M.T., **Iniciación a la Matemática. Materiales y recursos didácticos**, 1, Santillana, 1988

Chamorro, M. C., **Didáctica de las Matemáticas para Primaria**, 1, Pearson Education, 2003

Godino J. D. Y otros, **Didáctica de las Matemáticas para Maestros**, 2004

Godino J. D. Y otros, **Matemáticas para Maestros**, 2004

Resnik, L. y Ford, W., **La enseñanza de las matemáticas y sus fundamentos psicológicos**, 1, Paidós/MEC, 1990

Rico, L., **Conocimiento numérico y formación del profesorado**, 1, Servicio publicaciobes Universidad de Granada, 1995

Skemp, R., **Psicología del aprendizaje de las matemáticas**, 1, Morata, 1980

Complementary Bibliography

Alsina, C. y otros, **Invitación a la geometría**, 1, Síntesis, 1987

Baroody, A., **El pensamiento matemático de los niños**, 1, Visor/MEC, 1988

Beard, R. M., **Psicología evolutiva de Piaget: una hipótesis para educadores**, 1, Kapelusz, 1979

Dickson, L. et al., **El aprendizaje de las Matemáticas**, 1, Labor, 1991

Guibert, A. et al., **Actividades geométricas para Educaión Infantil**, 1, Narcea, 1993

Lovell, S., **El desarrollo de los conceptos básicos y científicos en los niños**, 1, Morata, 1977

Orton A., **Didáctica de las matemáticas. Cuestiones, teoría y práctica en el aula**, 1, Morata/MEC, 1990

Piaget, J. y Szeminska, A., **Génesis del número en el niño**, 1, Guadalupe, 1973

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Matemáticas e a súa didáctica I/P02G120V01304

Matemáticas e a súa didáctica II/P02G120V01405

IDENTIFYING DATA**Música nas culturas**

Subject	Música nas culturas			
Code	P02G120V01927			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Costa Vázquez, Luís			
Lecturers	Costa Vázquez, Luís			
E-mail	luiscosta@uvigo.es			
Web				
General description	Aproximación á música como parte da cultura, ás súas funcións sociais e simbólicas, tanto dentro de contextos históricos como contemporáneos e en ámbitos xeográficos diversos, comprendendo non só a tradición europea.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code			
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.		
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.		
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes		
D1	Capacidade de análise e síntese		
D2	Capacidade de organización e planificación		
D6	Capacidade de xestión da información		
D8	Toma de decisións		
D9	Traballo en equipo		
D12	Habilidades nas relacións interpersoais		
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade		
D14	Razoamento crítico		
D15	Compromiso ético		
D16	Aprendizaxe autónoma		
D18	Creatividade		

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que a música ten no contexto actual, nas diferentes culturas e tradicións do mundo, con especial atención ao noso ámbito cultural máis inmediato.	A1	D1
	A3	D2
	A5	D6
		D13
		D14
Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que se encontran bo noso medio inmediato: música culta, tradicional e popular.	A1	D1
	A3	D2
	A5	D6
		D13
		D14
		D16

Adquirir recursos para fomentar o uso de toda a variedade de estilos musicais dentro da acción pedagóxica.	A1 A2 A3 A4	D1 D2 D6 D8 D14 D18
Adquirir a competencia para a busca autónoma de recursos nas principais fontes documentais de música de todos os estilos pertinentes (cultura, tradicional e popular).	A1 A2 A3 A4	D1 D2 D6 D8 D14 D16 D18
Desenvolver a capacidade para o achegamento e observación crítica de realidades específicas da música en diversos ámbitos culturais. Para a súa valoración e a presentación dos resultados deste achegamento crítico.	A2 A3 A4 A5	C56 D1 D2 D6 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D18
Desenvolver o sentido crítico ante os fenómenos de mass-mediatización e os problemas da homoxeneización cultural nun mundo globalizado.	A3	D1 D6 D13 D14 D16

Contidos

Topic

1. As funcións da música	a. Música como cultura b. Funcións sociais da música c. A música como marcador social: étnico, xeográfico, político, de idade, etc.
2. A música na tradición culta europea: Algunhas aproximacións	a. O mundo da ópera b. Música, literatura e poesía no mundo medieval c. Música e arte no romanticismo europeo
3. A música de tradición oral e popular	a. Conceptos de música tradicional e popular. b. Presenza da música nas sociedades tradicionais c. A música popular no s. XX
4. Músicas Populares Urbanas	a. A cultura Hip Hop e as súas manifestacións b. Música e feminismo. c. Contrracultura musical en Galicia: o Rock Bravú
5. Aproximación ás manifestacións musicais pasadas ou actuais desde unha perspectiva sociolóxica	a. A elección do obxecto e a selección das fontes de información. b. Elaboración do traballo c. Presentación do traballo

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	12.5	48	60.5
Lección maxistral	25	49.5	74.5
Obradoiro	10	0	10
Presentación	5	0	5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou en grupo que desenvolven os estudantes.
-----------	---

Atención personalizada

Methodologies	Description
Obradoiro	Seguimento do traballo do alumnado na aula, durante as sesións prácticas. No caso de ter que realizarse na modalidade de teledocencia, o obradoiro atenderase mediante as titorías telemáticas.
Traballo tutelado	Seguimento da elaboración dos traballos de aula. No caso de ter que realizare na modalidade de teledocencia, a titoría realizara-se a través do despacho virtual.
Lección maxistral	Exposición dos aspectos teóricos e prácticos de carácter xeral. No caso de ter que realizarse en modalidade de teledocencia será a través da aula virtual do campus remoto.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results		
		A1	A2	A3
Traballo tuteladoSeguimento participativo nas sesión de aula	40	A1	C56	D1
		A2		D2
		A3		D6
		A4		D8
		A5		D9
Obradoiro	30	A1	C56	D1
		A2		D2
		A3		D6
		A4		D8
		A5		D9
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
		D18		
Presentación	30	A2	C56	D1
		A3		D2
		A4		D6
				D9
		D12		
		D13		
		D14		
		D15		
		D16		
		D18		

Other comments on the Evaluation

A asistencia regular ás clases presenciais supón o 40% da porcentaxe de cualificación. Cada falta de asistencia non xustificada implicará un desconto neste apartado, de 0,5 pts.

Os traballos e probas supoñen o 30% da cualificación, para cada unha das DUAS probas.

1) Cualificación polo sistema de Avaliación Contínua

a) Asistencia ás aulas 40%

b) Probas realizadas ao longo do curso 30% por cada unha das dúas

Non se volverán a examinar os contidos xa aprobados.

2) Cualificación polo sistema de Avaliación Global

a) Realización de unha proba práctica Final que acredite o acadamento das competencias asociadas aos contidos da materia:

- Presentación de un comentario sobre un texto académico: 50%

- Presentación de un traballo sobre un tópic musical desde unha perspectiva sociolóxica, previamente concertado co docente: 50%

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón correspondente

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cruces, Francisco (ed.), **Las Culturas Musicales**, Trotta, 2001

Martí, Josep, **Más allá del Arte. La música como generadora de significados sociales.**, Deriva Editorial, 2000

Snowmam, Daniel, **La ópera. Una historia social**, Siruela, 2012

Complementary Bibliography

Clayton, Martin et alii, **The Cultural Study of Music**, Routledge, 2003

Costa Vázquez, Luís, **Música e Ideología en la génesis de los grandes cancioneros históricos de Galicia". En: Sampedro y Folgar, Casto. Cancionero Musical de Galicia**, Fund. Barrié de la Maza, 2007

Ramos López, Pilar, **Música y Feminismo**, Narcea, 2003

Ladrero, Valentín, **Músicas contra el poder**, La oveja roja, 2016

Raynor, Henry, **Una historia social de la música**, Siglo XXI, 1986

Abad, Luís Angel, **Rock contra cultura**, Biblioteca Nueva, 2002

Fernández Rego, Fernando, **Unha historia da música en Galicia**, Galaxia, 2019

Recomendacións

Other comments

Recoméndase:

- 1) Asistencia regular ás clases.
  - 2) Actitude favorable, receptiva e activa.
  - 3) Predisposición ao traballo en grupo
-

IDENTIFYING DATA**Expresión corporal e danza**

Subject	Expresión corporal e danza			
Code	P02G120V01928			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	García Pintos, Isidro			
Lecturers	García Pintos, Isidro			
E-mail	isidrogarcia@uvigo.es			
Web				
General description	A Expresión corporal e danza forma parte da Área de Didáctica da Expresión Musical e engloba os coñecementos motrices, coreográficos, corporais, rítmicos e expresivos da educación musical de nenos e nenas en idade escolar.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C11	Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturales
C17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en Educación Primaria
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

1. Coñecer os fundamentos e desenvolvemento da didáctica da expresión corporal e a danza e ser capaz de realizar adaptacións que permitan acceder a todo o alumnado de primaria ao desfrute da música e ao seu uso como medio de expresión.	B2 B3 B4	C13 C54 C55	D1 D8 D10 D15 D17
2. Ser capaz de analizar as correntes de educación musical a través do movemento, extraendo conceptos e liñas metodolóxicas cunha coherencia sistemática.	B2 B4	C6 C53 C54 C56	D10 D13 D15 D18
3. Coñecer a importancia da danza dentro da historia da música nas diversas culturas.	B3	C15 C53 C54	D1 D13 D14 D16
4. Saber utilizar o xogo musical como elemento didáctico e como contido.	B4	C6 C11 C17 C56	D2 D9 D12 D18
5. Ser capaz de utilizar referencias variadas para improvisar só ou en grupo.	B2 B11	C2 C6 C11 C15 C17 C56	D15 D16 D17 D18
6. Dominar a didáctica da expresión corporal-danza, así como as técnicas de programación, deseño de sesións, elección e creación de recursos e estratexias de intervención.	B2 B8	C53 C54 C55	D9 D13
7. Coñecer os fundamentos da cultura popular, con especial referencia ao folclore propio da comunidade autónoma.	B3 B8	C2 C15 C53 C55	D2 D5 D7 D13
8. Coñecer e dominar os principios da expresión e a comunicación corporal máis directamente relacionados co feito musical e coa danza.	B2	C53 C54 C55	D1 D15 D17 D19
9. Coñecer os procesos da creación coreográfica aplicada ás aulas de educación primaria.	B4	C11 C13 C15 C55 C56	D2 D9 D12 D13
10. Coñecer un amplo repertorio de danzas do mundo e os seus procedementos didácticos dentro da educación primaria.	B3 B4	C2 C13 C15 C53	D5 D7 D8 D13
11. Fomentar a práctica do traballo corporal expresivo como medio de autoconecemento e de comunicación humana.	B4	C2 C6 C56	D16 D21

Contidos

Topic

1- Esquemas rítmicos e polirrítmias. Improvisación rítmica.	1.1 A expresión corporal e o ritmo musical como bases do movemento danzado 1.2 Técnicas de traballo do ritmo na Educación Primaria 1.3 O canon rítmico 1.4 A improvisación como base para a creación de novos ritmos.
2- Percusións corporais	2.1 O significado de corpo e a expresión corporal 2.2 Técnicas básicas de Expresión Corporal 2.3 A percusión corporal. 2.4 Percusión corporal e tubos sonoros
3- Xogos motrices e cancións con movemento	3.1 Cancións para o desenvolvemento da personalidade 3.2 Cancións para o desenvolvemento do control e axuste postural 3.3 Cancións para o desenvolvemento do esquema corporal 3.4 Cancións para o desenvolvemento do equilibrio 3.5 Cancións para o desenvolvemento da respiración 3.6 Cancións para o desenvolvemento da relaxación 3.7 Cancións para o desenvolvemento da temporalidade 3.8 Cancións para o desenvolvemento da espacialidade 3.9 Cancións para o desenvolvemento da coordinación

4- Creación coreográfica. Elementos. Procesos.	4.1 A coreografía como proceso de invención e creación na aula. 4.2 Danzas de presentación e danza aeróbica 4.3 Outros recursos didácticos: sombras chinescas corporais, sabas, máscaras
5- Danza galega, danzas do mundo e bailes de salón. Aplicacións na aula.	5.1 A danza na historia. 5.2 Danza e Folclore do mundo: representación, simbolismo, función, traxes... 5.3 Danza galega 5.2 Os bailes de salón
6- Danza e improvisación: fontes motivadoras e procesos.	6.1 Técnicas de desenvolvemento creativo: improvisación e construción 6.2 A dramatización como proceso. Match de improvisación. O clown 6.3 Improvisación en danzas, bailes e cancións como medio de expresión e motivación do alumno.
7- Metodoloxías para a didáctica da expresión corporal-danza na escola.	7.1 Aspectos clave para o ensino e a aprendizaxe da expresión corporal e a danza 7.2 Técnicas de concienciación corporal. Técnica Alexander e Técnica de Jacobson. 7.3 Correntes pedagóxicas participativas e metodoloxías integradoras da expresión corporal e a danza na Educación Primaria.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	22.5	32.5	55
Lección maxistral	10	0	10
Presentación	10	10	20
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Debate	10	0	10
Cartafol/dossier	0	20	20
Práctica de laboratorio	0	25	25

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	O estudante participará na creación de distintas presentacións e exposicións que o profesor propoña na aula.
Resolución de problemas de forma autónoma	O estudante traballará de forma autónoma para resolver os distintos problemas que se vaia atopando tanto como parte dun grupo ou de maneira individual.
Debate	Apertura de debates e discusións para compartir e ver puntos de vista, para extraer conclusións e co obxecto de reflexionar como medio para a aprendizaxe.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Realización de coreografías grupais e propostas motrices didácticas sobre cancións propostas
Lección maxistral	Exposición de cancións motrices orientadas a fins concretos e de danzas do mundo concretas
Presentación	Presentacións grupais de actividades encamiñadas ó desenvolvemento dos nenos e das nenas
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución tanto individual como grupalmente dos problemas que van xurdindo na realización das tarefas
Debate	Presentacións comúns de temas con diferentes enfoques e aportacións de diferentes puntos de vista
Tests	Description
Cartafol/dossier	Realización dun dossier ou diario de clase no que se recollan aqueles datos realmente importantes ou destacables así como sirva de memoria e guía docente.
Práctica de laboratorio	Realización de distintas probas que sirvan para valorar o grao de asentamento dos obxectivos e o grao de acerto entre o planeado e o logrado

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Asistencia, participación, implicación e resolución de exercicios ou proxectos propostos.	40	B2 B3 B4 B8 B11	C2 C11 C15 C17 C53 C54 C55 C56	D2 D9 D10 D12 D21
Presentación	Participación e implicación nas distintas presentacións que se propoñan, tanto individuais como grupais	10	B2 B11	C55 C56	D1 D2 D9 D18 D21
Resolución de problemas de forma autónoma	Capacidade de resolución de exercicios de forma autónoma	10		C13 C53 C55 C56	D2 D12 D13 D16 D18 D21
Cartafol/dossier	Dossier organizado con todas as actividades levadas a cabo na materia por todos os membros da clase e tanto teóricas como prácticas.	20		C54 C56	D2 D5 D7 D8 D15 D17 D19 D21
Práctica de laboratorio	Realización individual e grupal dunha proba práctica.	20	B2 B11	C6 C13 C53 C54 C55 C56	D2 D9 D10 D12 D13 D14 D16 D18 D21

Other comments on the Evaluation

AVALIACIÓN:

Aplicaranse dous sistemas de avaliación diferenciados para o alumnado: avaliación continua e avaliación global.

A avaliación continua: a que se efectúa mediante un conxunto de probas ou actividades realizadas ao longo do período formativo vencellado á materia e que deben permitir valorar o progreso de cada estudante ao longo do dito período.

Avaliación global: a que se leva a cabo a través dunha "proba de avaliación global" una vez finalizado o período formativo vencellado á materia.

O alumnado que por diversos motivos non poida participar no desenvolvemento da materia deberá poñerse en contacto co profesorado nos primeiros días de inicio da materia para informar desta situación e poder ser convenientemente avaliado. Do mesmo modo, todo aquel alumnado que, sen notificar esta situación, asista a menos do 80% das sesións prácticas será avaliado coa proba global.

* **Avaliación continua:** A nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas nos distintos apartados especificados no cadro superior.

* **Avaliación global:** Os alumnos/as realizarán un exame práctico relacionado cos resultados de aprendizaxe da materia. A avaliación e a superación da mesma virá determinada do seguinte xeito:

- O alumno ou alumna terá que simular unha situación de aula de primaria e mostrar e ensinar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo. Ademais terá que comentar detalladamente todos os aspectos didácticos que tivo e ten en conta para poñela en práctica. 40%

- O alumno ou alumna terá que entregar un dossier sobre as actividades levadas a cabo nas clases. O profesor lle indicaría cales e tería que constar unha descrición detallada das mesmas, así como expoñelas diante do profesor. 30%
- O alumno ou alumna terá que realizar dúas danzas, unha libre e unha danza do mundo, en grupo de 4 a 6 participantes, e na que, aquí sí, a complexidade e precisión na exudación das mesmas, serán tamén valoradas. 30%

Do mesmo xeito, a nota final virá dada pola suma das puntuacións obtidas en cada unha das partes.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo, gardándose a nota da parte superada (exclusivamente para o presente curso académico), tanto na avaliación continua coma na global. **As datas de exames** se poden consultar na web da facultade no apartado de organización académica <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

KALMAR, D., **Qué es la Expresión Corporal?**, LUMEN, 2005

Pease, A., **El lenguaje del cuerpo**, Paidós, 1993

RUANO, K., SÁNCHEZ, G., **Expresión Corporal v Educación.**, Wanceulen, 2009

Salzer, J., **La expresión corporal**, Herder, 1984

Santiago, P., **Desde la expresión corporal a la comunicación interpersonal**, Narcea, 1985

Schinca, M., **Expresión corporal.**, Escuela Española, 1989

Complementary Bibliography

BATALHA, A.P., **Metodología do ensino da danza**, UTL, 2004

BERGE, I., **Danza la vida. El movimiento natural. Una autoeducación holística.**, Narcea, 2000

Knapp, M. L., **La comunicación no verbal: el cuerpo y el entorno.**, Paidós, 1992

Learreta Ramos, B. y otros, **Didáctica de la Expresión Corporal**, Talleres monográficos, 2005

MONTAVEZ, M.; ZEA, M.J., **Expresión Corporal. Propuestas para la acción.**, Re-crea., 1998

Motos, T., **Iniciación a la expresión corporal: teoría, técnica y práctica.**, Humánitas, 1983

Pascual Mejía, P., **Didáctica de la música. Primaria**, Pearson, 2002

Pascual Mejía, P., **Didáctica de la música. Infantil**, Pearson, 2006

ROMAIN, M., **La danse à l'école primaire.**, Retz, 2001

Scott, M.D.; Powers, W.G., **La comunicación interpersonal como necesidad**, Narcea, 1985

Stokoe, P.; Schaechter, A., **La expresión corporal**, Paidós, 1984

Winnicott, D.W., **El gesto espontáneo**, Paidós, 1984

Zimmermann, D., **Observación y educación no verbal en la escuela infantil**, Morata, 1987

Recomendacións

Other comments

Recoméndase:

- 1) Asistencia continua a clases.
- 2) Actitude favorable, receptiva e participativa.

IDENTIFYING DATA**A linguaxe corporal**

Subject	A linguaxe corporal			
Code	P02G120V01944			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	García Ordóñez, Enrique			
Lecturers	García Ordóñez, Enrique			
E-mail	kikewp@uvigo.es			
Web				
General description	Nesta materia o alumnado coñecerá as posibilidades expresivas do corpo e da linguaxe, adquirindo e *vivenciando competencias que lle van a permitir favorecer o correcto desenvolvemento da expresión corporal no alumnado de ensino primario.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning Results

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Espérase que se adquiran estes resultados				
1. Saber utilizar o xogo como principal recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos e na linguaxe corporal.	A2 A4	B1 B2 B10	C57 C58	D1 D8 D16 D17
2. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades *motrices mediante o corpo.	A1 A3 A5	B4 B8 B12		D1 D15
3. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social.	A2 A3	B4 B11 B12		D1 D14 D15 D16 D17 D18
4. Potenciar o uso da linguaxe corporal para conseguir unha mellor expresión, respectar o traballo propio e desenvolver habilidades sociais.	A1 A2 A5	B2 B4 B11 B12		D1 D7 D14 D15 D21
5. Potenciar nos nenos e as nenas o coñecemento e control do seu corpo e as súas posibilidades *motrices.	A2 A4	B1 B8 B11 B12		D1 D2 D6 D9 D15 D16 D19
6. Ser capaz de deseñar actividades de aprendizaxe de novas formas de expresión.	A1 A3	B1 B4 B8 B11		D14 D15

Contidos

Topic	
Bloque 1. Principios básicos da linguaxe corporal en Educación Infantil. Linguaxe corporal e estilos docentes en Ed. Infantil.	Tema 1. Principios básicos da linguaxe corporal. Tema 2. Linguaxe corporal e estilos docentes
Bloque 2. A linguaxe corporal medio de representación, expresión e comunicación en Educación Infantil. O código non verbal na infancia.	Tema 3. Linguaxe corporal medio de representación, expresión e comunicación. Tema 4. O código non verbal na infancia
Bloque 3. Do xogo simbólico ao xogo dramático. A creatividade	Tema 5. Do xogo simbólico ao xogo dramático. Tema 6. A creatividade
Bloque 4. Principios *metodolóxico-didácticos para a aplicación de técnicas artístico-expresivas en educación infantil: a danza creativa e tradicional, o teatro de sombras, a pantomima e a *dramatización.	Tema 7. Principios *metodolóxico-didácticos da danza creativa e tradicional. Tema 8. Principios *metodolóxico-didácticos do teatro de sombras. Tema 9. Principios *metodolóxico-didácticos da pantomima. Tema 10. Principios *metodolóxico-didácticos da *dramatización.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	17.5	50	67.5
Prácticas de laboratorio	30	22.5	52.5
Debate	5	2.5	7.5
Traballo tutelado	0	22.5	22.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
Prácticas de laboratorio	Prácticas que formarán parte do traballo da materia, e que serán desenvolvidas polos alumnos e avaliadas in situ polo profesor e alumnos, tentando conseguir as aprendizaxes oportunas.

Debate	Espazo na aula onde se debaterán temas buscando información relacionada coa materia.
Traballo tutelado	O alumnado realizará en traballo supervisado polo profesor, sobre o cal desenvolverá un a sesión presencial.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas de laboratorio	Farase seguimento na propia aula da evolución das aprendizaxes do alumnado.
Lección maxistral	Serán levadas a cabo polo profesor nas aulas teóricas
Debate	Farase seguimento da participación activa nos debates
Traballo tutelado	Será supervisado polo profesor

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Lección maxistral	Exame tipo test e/ou pregunta curta	40	A1	B1	C57	D17
	Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer até un 10% da nota final, o que faría que o exame valesse un 40% si o/a docente decide aplicar este criterio de avaliación.		A2	B2	C58	D1
			A3	B4		D2
			A4	B8		D6
			A5	B10		D7
				B11		D8
				B12		D9
Prácticas de laboratorio	Avaliarase/*n os traballos realizado/*s mediante unha ficha de avaliación. Valorarase distintos aspectos dependendo do traballo en cuestión, como a participación, a calidade do traballo, a progresión, adecuación das actividades ao contido a desenvolver, etc. (40%)	30	A1	B1	C57	D1
	Participación activa nas clases prácticas avaliada mediante unha ficha de control (10%)		A2	B2	C58	D2
			A3	B4		D6
			A4	B8		D7
			A5	B10		D8
				B11		D9
				B12		D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D21
Debate	Participación activa	10				
Traballo tutelado	Traballo escrito	20				

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia en primeira convocatoria e de maneira continua, o alumnado ha de aprobar a parte práctica (50%) tal e como se describiu no apartado de probas (traballos de aula e prácticas de laboratorio). Tamén se someterá a un exame da parte teórica (50% o día oficial do exame). É imprescindible aprobar ambas as partes, teórica e práctica, para superar a materia.

En resolución de problemas e/ou exercicios:

Avaliarase o traballo entregado polo/a estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer até un 10% da nota final.

Quen non cumpra cos requisitos da práctica de forma continua, presentarase na segunda edición a unha avaliación global consistente en:

a) exame sobre a parte teórica da materia: 5 puntos

*b) exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos

É imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o *b) para superar a materia

Data de exame: Consultar (http://fcced.uvigo.es/*gl/docencia/*examesno menú &*quot;Data exames&*quot;;

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Nista-Piccolo, V., **Movimiento y Expresión Corporal.**, NARCEA, 2015

Ortiz, M., **Comunicación y Lenguaje Corporal. Bases y fundamentos aplicados al ámbito educativo.**, PROYECTO SUR, 2000

VVAA, **La Educación Psicomotriz (3-8 años). Cuerpo, Movimiento, Percepción, Afectividad: Una propuesta teórico-práctica.**, GRAO, 2007

Complementary Bibliography

Cebreiros, J., **Olvida tu Lenguaje Corporal. Una nueva forma de entender la comunicación.**, PLATAFORMA EDITORIAL, 2015

Fajardo, L. & Moya, C., **Fundamentos Neuropsicológicos del Lenguaje**, EDICIONES UNIVERSIDAD DE SALAMANCA, 1999

Ortiz, M., **Expresión Corporal. Una propuesta didáctica para el profesorado de Educación Física**, GRUPO EDITORIAL UNIVERSITARIO, 2002

Pat, O., **Psicoterapia Sensoriomotriz**, DESCLEE DE BROUWER, 2016

Pons, C., **Comunicación no verbal**, KAIROS, 2015

Ruiz de Velasco, A., & Abad, J., **El Juego Simbólico**, GRAO, 2011

Sainz De Vicuña, P., **Educación en el aula de 2 años: Una propuesta Metodológica**, GRAO, 2010

Velázquez, E., **Afecto y Lenguaje. La construcción del sujeto**, EDICIONES UAB, 2014

VVAA, **Movimiento y Lenguajes. De la experiencia sensorio-perceptiva a la conciencia y el pensamiento.**, GRAO, 2017

VVAA, **Comportamiento no verbal. Más allá de la comunicación y el lenguaje**, EDICIONES PIRAMIDE, 2016

Recomendaciones

Subjects that continue the syllabus

A educación física como medio de interdisciplinaridade/P02G120V01941

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Actividade física e diversidade na escola/P02G120V01945

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/P02G120V01601

IDENTIFYING DATA**Actividade física e diversidade na escola**

Subject	Actividade física e diversidade na escola			
Code	P02G120V01945			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	García Ordóñez, Enrique			
Lecturers	García Ordóñez, Enrique			
E-mail	kikewp@uvigo.es			
Web				
General description	A materia atende as necesidades educativas especiais nos procesos de ensino - aprendizaxe no eido das actividades físicas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico

D15 Compromiso ético

D16 Aprendizaxe autónoma

D17 Adaptación a novas situacións

D18 Creatividade

D19 Lideranza

D21 Iniciativa e espírito emprendedor

D22 Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results				
1. Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe para a diversidade. 2. Ser capaz de utilizar os xogos como medio para promover a comprensión da realidade. 3. Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices que atendan á diversidade. 5. Promover o xogo simbólico e de representación de roles como principal medio de coñecemento da realidade social. 7. Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices.	A1	B2	C59	D1	
		A2	B4	C60	D2
				C61	D6
					D7
					D8
					D9
					D10
					D12
					D14
					D15
					D16
					D17
4. Coñecer o desenvolvemento psicomotor e deseñar intervencións que atendan á diversidade	A1	B1	C57	D1	
	A2	B2	C58	D2	
	A3	B4	C60	D6	
	A4	B5		D7	
	A5	B8		D8	
		B10		D9	
		B11		D14	
		B12		D15	
				D16	
				D17	
				D18	
				D19	
6. Ser capaz de desenvolver os hábitos de autonomía persoal e o respecto ás normas de convivencia nos seus alumnos.		B8	C57	D2	
		B10		D7	
				D8	
				D9	
				D12	
				D14	
				D15	
				D16	
				D17	
				D18	
				D19	
				D21	
8. Ser capaz de crear e manter liñas e lazos de comunicación coordinados coas familias para incidir máis eficazmente no proceso educativo	A5	B8		D6	
		B12		D7	
				D8	
				D9	
				D12	
				D14	
				D15	
				D17	
				D19	
				D21	

Contidos

Topic

BLOQUE 1	Conceptos básicos sobre diversidade e actividade física. Tipoloxía da diversidade: diversidade socioculturais, alumnado con necesidades educativas especiais, diversidade de xéneros e persoas, etc
BLOQUE 2	A atención á diversidade na escola desde a motricidade. Modelos. A aprendizaxe motriz cooperativo. A convivencia e a resolución de conflitos.
BLOQUE 3	Estratexias didácticas de atención á diversidade desde a actividade física na escola.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas de forma autónoma	8.5	17	25.5
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4
Traballo	2	6	8
Práctica de laboratorio	30	52.5	82.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e exercicios expostos e analizados na clase.
Lección maxistral	Exposicións dos aspectos máis relevantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas...Será de carácter participativo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Sesións de contidos de carácter teórico ou conceptual relacionados coas competencias a desenvolver na materia. As sesións maxistrais desenvolveranse na aula baixo a dirección dos docentes responsables da materia en base os contidos obxecto da mesma.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de supostos prácticos relacionados coas competencias e contidos desenvolvidos na materia. Os supostos prácticos resoltos son instrumentos de avaliación para o profesorado responsable da materia.
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dos problemas expostos sobre os contidos desenvolvidos
Traballo	Proxectos de intervención didáctica relacionados coas competencias e contidos desenvolvidos na materia. Os proxectos son instrumentos de avaliación para o profesorado responsable da materia.
Práctica de laboratorio	Deseño, dirección e desenvolvemento de sesións prácticas por parte do alumnado sobre contidos relacionados coa materia. O deseño, dirección e desenvolvemento das sesións son instrumentos de avaliación para o profesorado responsable da materia.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
			A1	B1	C57	D1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas escritas ou orais de resposta curta	40	A2	B4	C58	D2
			A3	B8	C60	D6
			A4	B10		D7
			A5	B12		D14
						D16
				D18		
					D22	

Traballo	Presentación dun documento escrito correspondente a unha Unidade Didáctica que sexa o marco do desenvolvemento das sesións prácticas relacionadas.	35	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B10 B11	C58 C59 C60	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D10 D12 D14 D15 D16 D17 D19 D21 D22
Práctica de laboratorio	Deseño, desenvolvemento e dirección de sesións incluídas en marco da Unidade Didáctica presentada como proba de avaliación.	25		B1 B2 B5	C58 C59 C60 C61	D2 D7 D8 D9 D12 D17 D18 D19 D21 D22

Other comments on the Evaluation

É requisito imprescindible para superar a materia ter homologados os dous instrumentos ou instrumentos de avaliación establecidos. No caso de non superar a materia en primeira convocatoria, as partes exclusivamente aprobadas conservaranse ata a segunda convocatoria de xullo. As partes aprobadas da materia non se gardan para outras matrículas da materia, correspondentes a cursos académicos diferentes.

Se a materia non fose superada en primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

No desenvolvemento das sesións teóricas do grupo A, e exclusivamente para o alumnado presente na aula, pódense deseñar/elaborar/propoñer tarefas de asunción práctica ou proposta de investigación/información co fin de liberar contidos teóricos do exame final de materia.

O alumnado con **avaliación global** poderá realizar un exame teórico-práctico de toda a materia, nas datas que poden consultarse na páxina web da facultade <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/examenes>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Jiménez Martín, P.J., **Manual de estrategias de intervención en actividad física, deporte y valores.**, Síntesis, 2008

Merida, R., **La orientación en educación infantil: una alianza entre los agentes educativos.**, Pirámide, 2012

Vieira, A.M & Martín, M.C., **La atención a la diversidad en educación infantil: los rincones.**, Graó, 2000

Complementary Bibliography

SCOPUS,

SPORT DISCUS,

Gómez, H., **Educación Física y atención a la diversidad**, La tierra hoy, 2009

Lasaga, M.J. & Rodríguez, C., **La coeducación en la Educación Física y el deporte escolar: Liberar Modelos.**, Wanceulen, 2006

Varios, **Revista de Educación Física**, Boidecanto,

Prades, J. & Oriol, M., **Los retos del multiculturalismo: en el origen de la diversidad.**, 2009

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

A linguaxe corporal/P02G110V01928

Xogo na educación infantil/P02G110V01912

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Desenvolvemento motor/P02G110V01202

IDENTIFYING DATA**Prácticas externas: Practicum**

Subject	Prácticas externas: Practicum			
Code	P02G120V01981			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	48	Mandatory	4	An
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Paz García, Maria Begoña			
Lecturers	Paz García, Maria Begoña			
E-mail	marpaz@uvigo.es			
Web				
General description	<p>O artigo 2 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, define estas como [][...] unha actividade de natureza formativa realizada polos estudantes universitarios e supervisada polas Universidades, cuxo obxectivo é permitirilles aos mesmos aplicar e complementar os coñecementos adquiridos na súa formación académica, favorecendo a adquisición de competencias que os preparen para o exercicio de actividades profesionais, faciliten a súa empregabilidade e fomenten a súa capacidade de emprendemento[].</p> <p>O Real Decreto mencionado establece no seu artigo 3 que, coa realización das prácticas académicas externas, se pretenden alcanzar os seguintes fins:</p> <p>a) Contribuír para a formación integral dos estudantes complementando a súa aprendizaxe teórica e práctica. b) Facilitar o coñecemento da metodoloxía de traballo adecuada á realidade profesional na que os estudantes han operar, contrastando e aplicando os coñecementos adquiridos. c) Favorecer o desenvolvemento de competencias técnicas, metodolóxicas, persoais e participativas. d) Obter unha experiencia práctica que facilite a inserción no mercado de traballo e mellore a súa empregabilidade futura. e) Favorecer a innovación, a creatividade e o emprendemento.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable

- B10 Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
- B11 Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
- B12 Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
- C61 Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
- C62 Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
- C63 Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
- C64 Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
- C65 Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
- C66 Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
- C67 Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
- C68 Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
- D1 Capacidade de análise e síntese
- D2 Capacidade de organización e planificación
- D3 Comunicación oral e escrita na lingua materna
- D4 Coñecemento de lingua estranxeira
- D5 Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
- D6 Capacidade de xestión da información
- D7 Resolución de problemas
- D8 Toma de decisións
- D9 Traballo en equipo
- D10 Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
- D11 Traballo nun contexto internacional
- D12 Habilidades nas relacións interpersoais
- D13 Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
- D14 Razoamento crítico
- D15 Compromiso ético
- D16 Aprendizaxe autónoma
- D17 Adaptación a novas situacións
- D18 Creatividade
- D19 Lideranza
- D20 Coñecemento doutras culturas e costumes
- D21 Iniciativa e espírito emprendedor
- D22 Motivación pola calidade
- D23 Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento	A1	B1	C61	D1
	A2	B6	C62	
	A3		C68	
	A4			
	A5			

Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	A1	B1	C61	D1
	A2	B2	C62	D2
	A3	B3	C63	D3
	A4	B4	C64	D4
	A5	B5	C65	D5
		B6	C66	D6
		B7	C67	D7
		B8	C68	D8
		B9		D9
		B10		D11
		B11		D12
		B12		D13
				D14
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	
			D19	
			D20	
			D21	
			D22	
			D23	
Interpretar e reflexionar sobre as observacións e/ou intervencións na aula mediante sesións de clase semanais organizadas polo profesor-coordinador da facultade	A1	B1	C64	D1
	A2	B6		D2
	A3	B12		D3
	A4			D5
	A5			D6
				D7
				D8
				D9
				D14
				D15
			D16	
			D22	
Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro onde se realizan as prácticas escolares	A1	B1	C61	D1
	A2	B2	C62	D2
	A3	B3	C63	D3
	A4	B4	C64	D4
	A5	B5	C65	D5
		B6	C66	D6
		B7	C67	D7
		B8	C68	D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
			D14	
			D15	
			D16	
			D17	
			D18	
			D19	
			D20	
			D21	
			D22	
			D23	
Asumir que a competencia profesional do mestre ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	A1	B12	C61	D8
	A2		C64	D9
	A3			D10
	A4			D14
	A5			D15
				D16
			D17	
			D19	
			D22	

Contidos

Topic

1. Observación e análise da realidade escolar e do contexto físico, socioeconómico, cultural e lingüístico	Observación e análise da realidade: - escolar e do contexto físico - socioeconómica - cultural - lingüística
2. Interacción e comunicación no ámbito educativo	Procesos comunicativos no ámbito educativo.
3. A planificación educativa na escola na etapa de educación primaria. Identificación, selección e discusión de técnicas e estratexias para a xestión e o control da aula	Planificación escolar. - Organización escolar
4. A intervención docente do estudante en prácticas. Deseño e desenvolvemento de estratexias e recursos educativos para o ensino en áreas instrumentais e de contidos específicos	A intervención docente na aula.
5. Deseño, realización e avaliación de intervencións educativas en relación co itinerario de especialización do estudante de prácticas	A avaliación das intervencións docentes.
6. Análise e valoración crítica do proceso de ensino e aprendizaxe na aula dende os marcos teóricos e metodolóxicos ofrecidos polas outras materias	A avaliación da práctica docente realizada.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Foros de discusión	0	5	5
Prácticum, Practicas externas e clínicas	540	0	540
Traballo tutelado	0	25	25
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	630	630

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Foros de discusión	As titorías semanais, individuais e colectivas, co coordinador e os titores da Universidade servirán de asesoramento aos estudantes. Analizaranse e valorarán os datos observados á luz das competencias técnicas adquiridas nas outras materias e propoñeranse directoras para desenvolver novas tarefas
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O núcleo formativo fundamental do Prácticum desenvolverase mediante a participación no proceso de ensino e aprendizaxe da aula de educación primaria asignada (xeralista e de especialidade, se é o caso). O alumno de prácticas participará nas reunións dos equipos educativos dos que faga parte e colaborará nos proxectos de innovación e nas actividades extraescolares que o centro desenvolva. Así mesmo asistirá a todas as reunións e actividades organizadas para que os estudantes en prácticas coñezan en profundidade a realidade educativa da Educación Primaria
Traballo tutelado	O traballo tutelado estará enfocado cara a reflexión das prácticas levadas a cabo, sobre todo en relación coa memoria de prácticas, que mostrará a observación e análise do contexto socioeducativo, a avaliación dos documentos obrigatorios do centro e a observación das súas implicacións para a aula, ademais do deseño e desenvolvemento de experiencias didácticas para a aula, con especial atención á avaliación e mellora deste deseños.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Foros de discusión	Participación activa en espacios de discusións educativas.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Estancia nas aulas dos centros de prácticas, guiadas polos titores dos centros
Traballo tutelado	Reflexión sobre as prácticas realizadas, á luz das competencias técnicas adquiridas no grao, e guiada polas persoas titoras
Tests	Description
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Realización da memoria e diario de prácticas.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe da titora ou titor do centro, segundo o protocolo correspondente	50				
Traballo tutelado	Asistencia e avaliación das reunións e outras actividades programadas	10				
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Avaliación da Memoria de Prácticas	40	A1	B1	C61	D1
			A2	B2	C62	D2
			A3	B3	C63	D3
			A4	B4	C64	D4
			A5	B5	C65	D5
				B6	C66	D6
				B7	C67	D7
				B8	C68	D8
				B9		D9
				B10		D10
				B11		D11
				B12		D12
						D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21
						D22
						D23

Other comments on the Evaluation

1. A titora ou titor académico da universidade avaliará as prácticas desenvolvidas polos estudantes de conformidade cos criterios e fontes de información sinalados.
2. A titora ou titor do centro escolar, como indica o art. 13 do Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas dos estudantes universitarios, realizará e remitirá á Universidade a avaliación final.
3. Para superar a materia do Prácticum o estudante deberá acadar o aprobado en cada un dos criterios de avaliación establecidos nos informes, tanto do titor/a do centro escolar como do titor/a académico. Manteranse as competencias adquiridas en primeira convocatoria ata segunda convocatoria.
4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, o coordinador/a do Prácticum remitiralle ao centro escolar a folia de avaliación na que se reflectan as diferentes competencias obxecto de mesma.
5. Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Particularmente, no tocante á Memoria de Prácticas, sinalar:

1. A Memoria das prácticas desenvolverase consonte o establecido no art. 14 do Real decreto 1707/2011, de 18 de Novembro.
2. A través da guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendacións precisas para unha correcta elaboración da Memoria.
3. Para facilitar o proceso de avaliación cada titor ou titora contará coa correspondente folia de avaliación.
4. As datas de entrega da Memoria de Prácticas de cada convocatoria figura reflexado no calendario académico da Facultade, podendo consultarse no apartado de organización académica da web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CEBRIÁN DE LA SERNA, M. Y MONEDERO MOYA, J. J., **El e-portfolio y la e-rúbrica en la supervisión del practicum**, 1, Imprenta universitaria., 2009

Schön, D.A., **La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones**, 1, Paidós-MEC., 1992

Zeichner, H., **A formação reflexiva de professores: ideias e práticas**, 1, Educa, 1993

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Traballo de Fin de Grao/P02G120V01991

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Traballo de Fin de Grao/P02G120V01991

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/P02G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/P02G120V01101

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Educación: Teoría e historia da educación/P02G120V01102

Historia: Historia do presente/P02G120V01203

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/P02G120V01204

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/P02G120V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/P02G120V01103

Socioloxía: Sociedade, cultura e pensamento/P02G120V01104

Socioloxía: Socioloxía da educación/P02G120V01105

Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria/P02G120V01301

Ciencias experimentais/P02G120V01302

Didáctica das artes plásticas e visuais/P02G120V01401

Didáctica das ciencias experimentais I/P02G120V01402

Expresión e linguaxe musical/P02G120V01403

Xeografía/P02G120V01305

Lingua española/P02G120V01303

Lingua galega/P02G120V01404

Matemáticas e a súa didáctica I/P02G120V01304

Matemáticas e a súa didáctica II/P02G120V01405

Agrupacións instrumentais para a escola primaria/P02G120V01921

Didáctica da lingua e literatura: Español/P02G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/P02G120V01501

Didáctica das ciencias experimentais II/P02G120V01502

Didáctica das ciencias sociais/P02G120V01503

Educación ambiental para o desenvolvemento/P02G120V01901

Educación artística/P02G120V01902

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/P02G120V01601

Ética e deontoloxía profesional/P02G120V01903

Innovación e investigación didáctica/P02G120V01504

Lingua francesa e a súa didáctica/P02G120V01505

Lingua inglesa e a súa didáctica/P02G120V01507

Lingua e literatura: Español/P02G120V01603

Lingua e literatura: Galego/P02G120V01602

Novas tecnoloxías para a educación musical en primaria/P02G120V01925

Técnica vocal e práctica coral/P02G120V01926

Expresión corporal e danza/P02G120V01928

Introdución ao feito relixioso e ao cristián/P02G120V01908

Literatura infantil e xuvenil/P02G120V01910

Música nas culturas/P02G120V01927

Other comments

Ter en conta a normativa propia de Prácticas Curriulares da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.

IDENTIFYING DATA**Traballo de Fin de Grao**

Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	P02G120V01991			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Paz García, María Begoña			
Lecturers	Paz García, María Begoña			
E-mail	marpaz@uvigo.es			
Web				
General description	O Traballo Fin de Grao consiste no desenvolvemento autónomo por parte do estudante dun proxecto baixo a dirección dun profesor titor, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que o estudante integre as ensinanzas recibidas durante os estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia
C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C64	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica

C66	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C67	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes 6-12 anos
C68	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
É capaz de interrelacionar as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente.	A1	B8	C61	D2
	A2		C65	D7
	A3		C66	D8
	A4			D17
	A5			D18
				D21
				D22
É capaz de estudar ou avaliar situacións educativas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.	A1	B1	C63	D6
	A2	B2	C64	D11
	A3	B4	C66	D13
	A4	B5		D14
	A5	B8		D15
				D16
É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención educativa o o ciclo de primaria e planear de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	A1	B2	C63	D1
	A2	B4	C64	D2
	A3	B6	C67	D9
	A4	B7	C68	D10
	A5			D13
É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións pre-profesionais e analizando a eficacia do propio programa de traballo.	A1	B10	C62	D2
	A2	B12	C63	D8
	A3			D21
	A4			
	A5			
É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do mestre participando no desenvolvemento e análise das propostas educativas que se implementan..	A1	B7	C66	D5
	A2	B9		D12
	A3	B12		D19
	A4			D20
	A5			D23
É capaz de sintetizar información e soste argumentos sólidos.	A1	B2		D3
	A2	B3		D4
	A3	B11		
	A4			
	A5			

É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que fosen preparadas.	A1	B8		D3
	A2			D5
	A3			D6
	A4			
	A5			
É capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada á intervención educativa e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.	A1	B11	C65	D16
	A2			D17
	A3			D18
	A4			
	A5			

Contidos

Topic	
Relacionados coas materias do título.	Contidos das materias do Grao de Educación Primaria
Planificación, desenvolvemento e/ou avaliación de investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.	Investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Traballo tutelado	22	110	132
Presentación	1	15	16

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a planificación, deseño e realización do traballo.
Traballo tutelado	Ao alumnado asignaráselle un titor/a para a realización do TFG. A tutorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falicitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	O alumnado realizará o TFG baixo a tutela do seu titor/a asignado.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Traballo tutelado	Informe da titora ou titor académico sobre o seguimento do traballo do alumno	30		B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C61 C62 C63 C64 C65 C66 C67 C68	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23
Presentación	Presentación do traballo fin de grao fronte a un tribunal avaliador	70	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C61 C62 C63 C64 C65 C66 C67 C68	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23

Other comments on the Evaluation

A cualificación será a suma ponderada da cualificación do Tribunal (70%) máis a valoración do titor/a (30%). A valoración do Tribunal será a media aritmética das notas atribuídas por cada un dos seus membros.

O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuadrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante e ao/o titor/a para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Ferrer, V.; Carmona, M. y Soria, V. (Eds), **EL TRABAJO DE FIN DE GRADO. GUÍA PARA ESTUDIANTES, DOCENTES Y AGENTES COLABORADORES.**, 1, McGraw Hill, 2012

Walker, M., **Como escribir traballos de investigación**, 1, Gedisa, 2005

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Prácticas externas: Practicum/P02G120V01981

Other comments

Ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
